

Pysähdy ja auta – Ensiapukoulutusta vietiin verkkoon ensihoitajaopiskelijoiden projektiopinnoissa

Haataja Kati, Hyrkäs Kirsi, Hokki Jere, Kivelä Pauliina, Lankila Susanna, Larikka Katariina, Lavander Henna, Ruonala Heidi, Tolonen Tomi, Turpeinen Roosa, Vuorinen Kalle, Ylilehto Marja, Rajala Raija

28.5.2018 ::

Oulun ammattikorkeakoulun ensihoitajaopiskelijat tekivät projektiopintoina kolme ensiapuverkkokurssia valtakunnallisessa virtuaalisairaalahankkeessa. Tarkoituksena oli tuottaa selkeää ja käytännönläheistä ohjausmateriaalia, jotta ihmiset saisivat osaamista ja rohkeutta pysähtyä auttamaan hätätilanteissa.

Opiskelijat mukana kehittämässä Päivystystaloa

Toukokuussa 2017 ensihoidon opiskelijoille tarjoutui mahdollisuus lähteä mukaan kehittämään ensiapuverkkokurssseja virtuaaliseen [Terveyskylään](#), jota rakennetaan valtakunnallisessa [Virtuaalisairaala 2.0](#) -hankkeessa ^[1]. Terveyskylä on kaikille avoin ja maksuton erikoissairaanhoidon palvelu, joka koostuu erilaisista taloista. Niistä yksi on [Päivystystalo](#) ^[2], jossa tarjotaan tietoa ja toimintaohjeita äkillisiin terveysongelmiin. Päivystystalon palveluihin kuuluvat myös ensiapukurssit, joiden avulla halutaan madaltaa kansalaisten auttamiskynnystä sekä tuoda 112-Suomi-sovellus ihmisten tietoisuuteen.

"Terveyskylä on yhdessä potilaiden kanssa kehitetty verkkopalvelu. Se tarjoaa tietoa ja tukea kansalaisille, hoitoa potilaille ja työkaluja ammattilaisille. Terveyskylän talojen tietosisältö on veloituksetta kaikkien käytössä. Terveyskylä on aina avoinna, ja sinne pääsee mistä tahansa, kunhan käytössä on verkkoyhteys ja tietokone, tabletti tai älypuhelin." - Marja Ylilehto, projektikoordinaattori

Ennen projektin käynnistymistä kiinnostuneille opiskelijoille järjestettiin tilaisuus, jossa projektikoordinaattori **Marja Ylilehto** kertoi Terveyskylästä, virtuaalisairaalahankkeesta ja siihen uutena palveluna rakennettavasta Päivystystalosta. Lisäksi opiskelijat saivat perehdytyksen projektityöskentelyyn. Projektin opiskelijoille, projektikoordinaattorille ja ohjaaville opettajille perustettiin yhteinen One Drive -alusta viestinnän tueksi ja projektin dokumentointia varten.

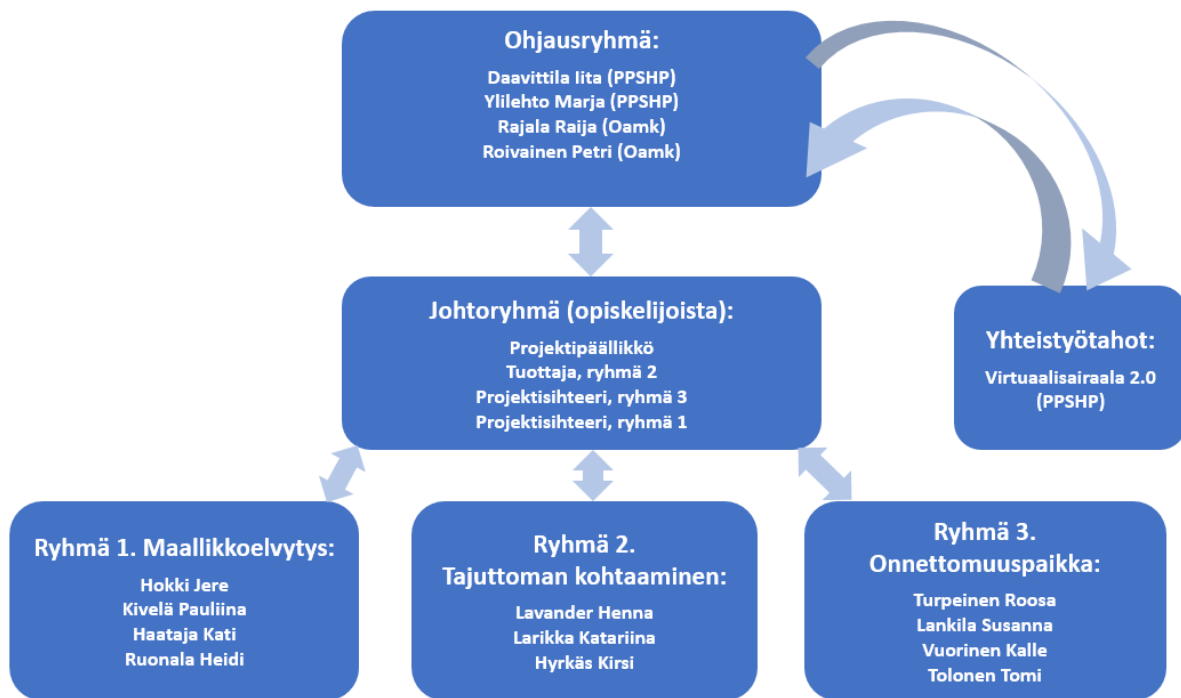
Projektiin lähti mukaan 11 ensihoidon opiskelijaa. Opiskelijat jakaantuivat kolmeen ryhmään, joista jokainen otti vastuulleen yhden verkkokurssin sisällön suunnittelun ja tuottamisen. Eri asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä tuotettiin [ensiapuverkkokurssit](#) ^[3] Pysähdy auttamaan onnettomuuspaikalle, Pysähdy auttamaan elotonta ja Pysähdy auttamaan tajutonta. Aiheet saatiin Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä, joka on tiiviisti mukana virtuaalisairaalahankkeessa. Ensiapuverkkokurssien aineisto pohjautuu [Käypä hoito](#) -suositukseen ^[4] ja terveyskirjaston [ensiapuoppaaseen](#) ^[5]. Taustamateriaalina käytettiin jonkin verran myös ensihoidon kirjallisuutta. Kaikki projektissa tuotettu materiaali on käynyt ennen julkaisua asiantuntijaryhmän tarkastettavana.

KUVA 1. Ensihoidon opiskelijat lähtivät porukalla tekemään ensiapukursseja verkkoon. Kuvassa ei ole koko projektiryhmää (kuva: Anna Valtanen)

Projektin alku

Jokaisella opiskelijalla oli oma motiivinsa lähteä mukaan Virtuaalisairaala 2.0 -hankkeeseen. Yksi yhteinen kannuste kaikilla oli puhdas mielenkiinto projektia kohtaan. Harvalla oli ennestään kokemusta projektisuunnittelusta, kokouksista, käsikirjoittamisesta ja näyttelemisestä. Aloituskokouksessa opiskelijoista valittiin projektipäällikkö, joka loi organisaatiokaavion (kuvio 1). Opiskelijat jakaantuivat kolmeen työryhmään, joissa jokaisessa yksi toimi ryhmävastaavana. Ryhmävastaavien vastuualueita olivat muun muassa projektisihteerinä toimiminen, tietoperustan tarkistaminen ja tuotannosta vastaaminen. Jokainen työryhmä vastasi omasta ensiapukursistaan. Projektipäällikön ja ryhmävastaavien tehtäviä kierrätettiin koko projektin ajan opiskelijoiden kesken, jotta kaikki saisivat kokemusta ja osaamista projektin eri tehtävissä toimimisesta. Projektikokousten suhteen toimittiin niin, että jokaisesta työryhmästä tuli vähintään vuorossa olevan ryhmävastaavan osallistua kokoukseen tai hankkia itselleen ryhmästä sijainen. Projektin vastuut ja tehtävät jaettiin siten, että tiedonkulku ja yhteistyö pysyivät koko projektin ajan mahdollisimman luotettavana ja sujuvana.

KUVIO 1. Projektioorganisaatio

Oli mukavaa työskennellä yhdessä tiiviissä porukassa, jossa jokainen pääsi vuorollaan harjoittelemaan myös johtamista. Samalla saatiin suoritettua kaksi opintojaksoa: Projektityön perusteet sekä Ensihoidon ja akuuttihoitotyön projektiharjoittelu, joka on kolmannen ja neljännen vuoden opintoihin tarkoitettu opintojakso. Opintojaksojen suorittamiseen vaadittiin, että tavoitteiden mukainen osaaminen voidaan saavuttaa ja osoittaa projektissa.

Projektin suunnittelu aloitettiin tekemällä projektisuunnitelma, joka sisälsi kohderyhmän määrittelyn, organisaatiokaavion, kustannusarvion, projektin tarkoituksen sekä mahdollisten riskien ja aikataulun määrittämisen. Ensimmäisissä kokouksissa projektille laadittiin aikataulu, joka määrittyi Virtuaalisairaala 2.0 -projektin määrittämien aikataulujen mukaan. Kaikkien ensiapukurssien verkkomateriaalien tuli olla valmiina vuoden 2017 loppuun mennessä, koska Päivystystalo avattaisiin maaliskuussa 2018. Verkkokursseista lähdettiin muokkaamaan kohderyhmälle sopivia tekemällä kyselyjä eri ikäisille henkilöille, joilla ei ole terveysalan koulutusta. Kyselyjä tehtiin opiskelijoiden tuttavapiirissä useita, aina projektin sen hetkiseen työvaiheeseen liittyvistä asioista. Maallikoita askarruttivat muun muassa defibrillaattorin käyttö, elottoman ja tajuttoman erottaminen sekä uskallus lähestyä tajutonta ihmistä.

"Elvytys ja tajuttoman ihmisen kohtaaminen ovat aiheita, jotka kiinnostavat ja mietityttävät kansalaisia toistuvasti. Päivystystalon verkkokurssien tavoitteena on ensisijaisesti madaltaa ihmisten kynnystä hälyttää paikalle apua ja auttaa äkillisissä tilanteissa. Päivystystalon verkkokursseiksi valikoituneet tilanteet ovat tilanteita, joissa nopealla toiminnalla voidaan vaikuttaa merkittävästi sairastuneen tai loukkaantuneen selviytymiseen. Onnettomuuspaikalla oikein toimiminen taas parantaa kaikkien, niin onnettomuuspaikan ohittavien autoilijoiden kuin paikalle saapuvien ammattilaistenkin turvallisuutta." - Marja Ylilehto, projektikoordinaattori

Kaikki kolme verkkokurssia päätettiin kehittää samalla periaatteella. Heti aluksi kurseille sovittiin yhtenäinen rakenne eli jokaisen kurssin tuli sisältää toimintavideo, teoriaosuus ja testiosuus. Tämä edellytti tiivistä yhteistyötä työryhmien välillä. Tavoitteena oli saada kurseista yhtenäisiä myös Terveyskylän jo olemassa olevien materiaalien kanssa, minkä vuoksi oli tärkeää perehtyä Terveyskylän muuhun sisältöön. Kurssien yhdenmukaisuudesta huolimatta haluttiin, että niiden pituus ja sisältö pysyisivät aihekohtaisena, sillä olisi ollut vaikea toteuttaa kurssit liian tarkan kaavan mukaan.

Suunnittelusta toteutukseen

Projektisuunnitelman valmistuttua aloitettiin opetusvideoiden käsikirjoitusten tekeminen. Suunnittelua helpottivat valmiit käsikirjoituspohjat, jotka saatiin Virtuaalisairaala 2.0 -hankkeen kautta. Käsikirjoitusten

kirjoittamisessa piti ottaa huomioon muun muassa kohtausten kesto, selkeys ja looginen eteneminen. Videoilla on kertoja, jonka repliikit tuli suunnitella yhteneväisiksi videon kulun kanssa. Videoissa haluttiin ottaa huomioon, että ihmiset oppivat eri tavoilla, joten videoissa yhdistyvät ääni, kuva ja teksti. Myös tekstin kuuntelu äänenä on mahdollista, jotta esimerkiksi näkövammaiset voivat hyödyntää verkkokursseja. Kuvakäsikirjoituksia muokattiin useita kertoja sekä työryhmissä että projektiryhmän kokouksissa asiantuntijoiden kanssa.

Monen opiskelijan mielestä mielenkiintoisin vaihe projektissa oli opetusvideoiden kuvaaminen. Kuvauspaikat päätettiin etukäteen ja näyttelijöinä toimivat pääasiassa opiskelijat itse. Apua saatiin myös Oulun yliopistollisen sairaalan (Oys) yhteispäivystyksen ja Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen työntekijöiltä. Elvytysvideo haluttiin kuvata julkisella paikalla, joten kuvauspaikaksi valittiin Oulun Kauppakeskus Valkea. Valkea on vilkas kauppakeskus, joten kaikilta videolla näkyviltä ihmisiltä kysyttiin suostumus videolla esiintymiseen. Tajuttoman kohtaaminen ja onnettomuuspaikalla toimiminen kuvattiin samana päivänä, joten kuvauspaikkojen tuli olla lähellä toisiaan. Kuvauspaikaksi valittiin Hiukkavaaran alue.

Kuvauspaikoilla jokaisesta kohtauksesta otettiin monta otosta eri kuvakulmista, jotta videoiden editointivaiheessa olisi vaihtoehtoja, mistä valita. Kohtaukset piti saada liitettyä yhdeksi videoksi saumattomasti, siksi jo kuvauspaikalla piti miettiä esimerkiksi näyttelijöiden asennot kohtauksen lopussa ja seuraavan alussa. Oulu-Koillismaan pelastuslaitos antoi kuvauksiin kaksi ensihoitajaa ja ambulanssin, näin videoista saatiin mahdollisimman todentuntuiset. Videoilla haluttiin painottaa, että on tärkeää ohjata ammattiapu oikeaan paikkaan, eikä avunantoa saa lopettaa ennen kuin paikalle saapuvat ensihoitajat antavat siihen luvan. (Kuvat 2 ja 3.)

KUVA 2. Kohtauksia jouduttiin kuvaamaan useaan otteeseen (kuva: Kati Haataja)

Videot editoi Oulun yliopistollisen sairaalan AV-osasto ja opiskelijat osallistuivat ryhmittäin editointiin. Tässä vaiheessa jouduttiin vielä tekemään pieniä muokkauksia muun muassa puheen ja videon yhteensovittamiseksi. Videoihin täytyi vielä jälkikäteen valita taustamusiikki.

KUVA 3. Missä tahansa voi kohdata apua tarvitsevan ihmisen (kuva: Kati Haataja)

Opiskelijoiden kokemuksia projektista

Opiskelijoiden mielestä oli hienoa päästä tekemään yhteistyötä monen eri tahon ja asiantuntijan kanssa projektin aikana. Projekti vaati opiskelijoilta omistautumista, rohkeutta, luovuutta ja yhteistyökykyä. Haasteeksi osoittautui ajoittain aikataulujen yhteen sopiminen. Projektin tärkein opetus oli oppia projektin eri vaiheet ja harjoitella kommunikointia eri tahojen välillä. Asiantuntijoilta saatiin palautetta ja ideoita, joiden avulla voitiin varmistaa projektin laadukkuus ja opittiin paljon uutta. Tärkeintä oli kuitenkin sovittaa yhteen asiantuntijoiden näkemykset ja virtuaalipäivystysten käyttäjien näkemykset ja palaute, jotta verkkokursseista olisi apua juuri heille, joille ne on tarkoitettu. Näistä opeista on varmasti hyötyä tulevaisuudessakin. Kokonaisuudesta mieleen jäi myös se, että esimerkiksi videoiden käsikirjoitukset kannattaa tehdä yksityiskohtaisesti ja tarkasti sekä harjoitella hyvin ennen kuvauksia. Kuvaaja ei voi lukea käsikirjoittajien ajatuksia, joten on tärkeää, että jokainen pieni yksityiskohta otetaan huomioon käsikirjoitusta tehtäessä. Kannattaa panostaa suunnitteluun ja hyvään valmistautumiseen.

"Opiskelijoiden kanssa työskenteleminen oli sujuvaa. Kaikki sujui suunnitelmien mukaan ja opiskelijat toteuttivat oman osuutensa huolellisesti ja ammattitaitoisesti. Olemme erittäin tyytyväisiä tuloksiin ja voin lämpimästi suositella tällaista toimintamallia opiskelija ja työelämäyhteistyöstä muillekin." - Marja Ylilehto, projektikoordinaattori

Tällaisen isomman projektin valmiiksi saaminen vaati yllättävän paljon työtunteja. Eteen tuli välillä kiperiä kysymyksiä, mutta niistäkin selvitettiin. Kuvaukset olisi kannattanut toteuttaa aikaisemmin. Kylmien syyskuukausien aikana oli haasteellista tehdä kuvauksia, sillä niiden onnistumisen kannalta oli tärkeää, että ei sada vettä. Ison työryhmän takia oli ajoittain haasteellista sopia yhteisiä kokouksia ja työpajoja, sillä kaikilla oli omat aikataulunsa ja lukujärjestyksensä. Kuitenkin projektista jäi kaiken kaikkiaan positiivinen mieli ja projektiharjoittelun tekemistä tällaisessa muodossa ei voi kuin suositella!

Lähteet

1. [^Virtuaalisairaala 2.0. www-sivut. Laadukasta hoitoa kaikille asuinpaikasta riippumatta. Hakupäivä 18.4.2018.](#)
<http://www.virtuaalisairaala2.fi/fi/etusivu>
2. [^Päivystystalo. www-sivut. Hakupäivä 18.4.2018.](#)
<https://www.terveyskyla.fi/paivystystalo>
3. [^Päivystystalo. www-sivut. Ensiapuverkkokurssit. Hakupäivä 18.4.2018.](#)
<https://www.terveyskyla.fi/paivystystalo/p%C3%A4ivystykseen/ensiapuverkkokurssit>
4. [^Elvytys. Käypä hoito -suositus. 2016. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Suomen Elvytysneuvoston, Suomen Anestesiologiyhdistyksen ja Suomen Punaisen Ristin asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. Hakupäivä 18.4.2018.](#)
<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suositukses/suositus?id=hoi17010>
5. [^Duodecim Terveyskirjasto. 2018. Ensiapuopas. Hakupäivä 18.4.2018.](#)
https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_teos=spr

Metatiedot

Nimeke: Pysähdy ja auta – Ensiapukoulutusta vietiin verkkoon ensihoitajaopiskelijoiden projektiopinnoissa

Tekijä: Haataja Kati; Hyrkäs Kirsi; Hokki Jere; Kivelä Pauliina; Lankila Susanna; Larikka Katariina; Lavander Henna; Ruonala Heidi; Tolonen Tomi; Turpeinen Roosa; Vuorinen Kalle; Rajala Raija

Aihe, asiasanat: ensiapu, korkeakouluopiskelu, projektioppiminen, projektityö, verkkokurssit

Tiivistelmä: Oulun ammattikorkeakoulun ensihoitajaopiskelijat osallistuivat valtakunnalliseen Virtuaalisairaala 2.0 -hankkeeseen suunnittelemalla ja toteuttamalla virtuaalisen Terveyskylän päivystystaloon kolme verkkokurssia. Niiden tavoitteena on madaltaa kansalaisten auttamiskynnystä sekä tuoda 112-Suomi-sovellus ihmisten tietoisuuteen.

Projektia johti projektikoordinaattori Marja Ylilehto ja apunaan hänellä oli Oulun yliopistollisen sairaalan päivystyksen apulaisylilääkäri Iita Daavittila. Projektissa oli mukana 11 ensihoidon opiskelijaa. Projekti aloitettiin keväällä 2017 ja se päättyi alkuvuodesta 2018. Projektin tuloksena saatiin valmiiksi materiaalit seuraaviin ensiapuverkkokursseihin: toiminta onnettomuuspaikalla, tajuttoman henkilön kohtaaminen ja elottoman henkilön kohtaaminen.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2018-05-28

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018050823634>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Haataja, K., Hyrkäs, K., Hokki, J., Kivelä, P., Lankila, S., Larikka, K., Lavander, H., Ruonala, H., Tolonen, T., Turpeinen, R., Vuorinen, K., Ylilehto, M. & Rajala, R. 2018. Pysähdy ja auta – Ensiapukoulutusta vietiin verkkoon ensihoitajaopiskelijoiden projektiopinnoissa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 30. Hakupäivä xx.x.20xx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018050823634>.